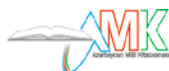

Azərbaycan Respublikası
Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi

Azərbaycan
Milli Kitabxanası

Molla Pənah Vəqif–300

BAKİ – 2017

Azərbaycan Respublikası
Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi

Azərbaycan
Milli Kitabxanası

Molla Pənah Vəqif–300

*Respublikanın kütləvi və ixtisaslaşdırılmış
kitabxanaları, Mərkəzləşdirilmiş Kitabxana
Sistemləri üçün metodik tövsiyələr*

BAKİ - 2017

Tərtibçilər:

**S.Quliyeva
L.Əhmədova**

**Redaktor və
buraxılışa məsul:**

K.M.Tahirov,
professor,
Əməkdar mədəniyyət işçisi

Molla Pənah Vəqif – 300/tərt. ed.: S.Quliyeva, L.Əhmədova;
ixtisas red. və bur.məs. K.Tahirov; M.F.Axundov ad. Azərbaycan
Milli Kitabxanası.- Bakı, 2017.- 32 s.

BöyükAzərbaycanşairiMollaPənahVaqifin300 illik yubileyininkeçirilməsi haqqında

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN SƏRƏNCAMI

2017-ci ildə böyük Azərbaycan şairi Molla Pənah Vaqifin anadan olmasının 300 illiyi tamam olur. Adının YUNESKO-nun “2016-2017-ci illər üçün görkəmli şəxslərin və əlamətdar hadisələrin yubileyləri proqramı”na daxil edilməsi Azərbaycanın çox-əsrlük zəngin ədəbiyyatı tarixində silinməz izlər qoymuş bu qüdrətli söz ustasının yaradıcılığındakı humanist dəyərlərə verilən yüksək qiymətin təzahürüdür.

Molla Pənah Vaqif öz ənənələri ilə seçilən ədəbi məktəb yaratmış ölməz sənətkardır. O, əhəmiyyətini əsrlərdən bəri qoruyub saxlayan bənzərsiz poeziya nümunələri meydana gətirməklə milli ədəbiyyatın yeni istiqamətdə inkişafına təkan vermişdir.

Azərbaycan şairi Vaqif sayəsində tarixinin növbəti mərhələsinə qədəm qoymuşdur. Onun klassik bədii fikir salnaməmizin parlaq səhifələrindən birini təşkil edən irsi müasir dövrdə də insanların əxlaqi-mənəvi kamilləşməsinə xidmət göstərir. Azərbaycan tarixinə həmçinin siyasi xadim kimi daxil olan Vaqif taleyüklü məsələlərin həllində müdriklik və uzaqgörənlik nümayiş etdirmişdir.

Vaqifin yaradıcılığı daim tədqiq obyektinə çevrilmiş, əsərləri kütləvi tirajla nəşr edilmiş və yubileyi keçirilmişdir. 1982-ci il yanvarın 14-də ulu öndər Heydər Əliyevin bilavasitə təşəbbüsü və iştirakı ilə Azərbaycanın qədim mədəniyyət mərkəzi Şuşa şəhərində şairin məzarı üzərində ucaldılmış əzəmətli məqbərənin açılışı olmuşdur. 1992-ci il mayın 8-də Ermənistanın silahlı quldur dəstələri işğala məruz qoyduqları Şuşada bütün beynəlxalq hüquq normalarını pozaraq mədəniyyət nümunələrinə qarşı van-

dalizm aktları törətmiş və 600-ə yaxın tarixi-memarlıq abidəsini talayıb məhv etmiş, o cümlədən Xurşidbanu Natəvanın, Üzeyir Hacıbəylinin, Bülbülün ev muzeylərini və Molla Pənah Vəqifin məqbərəsini dağıtmışlar.

Vəqif irsinin azərbaycançılıq məfkurəsi işığında daha dərinədən araşdırılıb öyrənilməsi bu gün də aktuallığını qoruyan və həllini gözləyən mühüm məsələlərdəndir.

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, böyük Azərbaycan şairi Molla Pənah Vəqifin 300 illik yubileyinin layiqincə keçirilməsini təmin etmək məqsədi ilə qərara alıram:

1. Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi və Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası ilə birlikdə, Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin təkliflərini nəzərə almaqla, Molla Pənah Vəqifin 300 illik yubileyinə həsr olunmuş tədbirlər planını hazırlayıb həyata keçirsin.

2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu sərəncamdan irəli gələn məsələləri həll etsin.

İlhamƏliyev,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
Bakı şəhəri, 12 yanvar 2017-ci il

Tərtibçidən

Molla Pənah Vəqif XVIII əsr Azərbaycan ədəbiyyatının görkəmli nümayəndələrindən biri, Azərbaycan poeziyasının ideya-sənətkarlıq və janr-üslub cəhətdən yeni keyfiyyətlər qazanmasında mühüm xidmətləri olmuş şairdir. Vəqif yüksək zövq, dərin və incə duyğular şairidir. Klassik şeirimizin əsas mövzusu olan gözəllik şairin lirik qoşmalarında yeni bir məna, yeni bir tərəvət kəsb edir.

2016-2017-ci illərdə YUNESKO-nun yubileylər proqramı çərçivəsində Molla Pənah Vəqifin 300 illik yubileyi beynəlxalq səviyyədə qeyd edilir, Şəkidə TÜRKSÖY Mədəniyyət Nazirləri Daimi Şurasının 34-cü toplantısında isə 2017-ci ilin “Molla Pənah Vəqif ili” elan olunması barədə qərar qəbul olunmuşdur.

Təqdim edilmiş metodik vəsaitdə Molla Pənah Vəqifin həyat və yaradıcılığı haqqında qısa məlumat, həmçinin, şairin 300 illik yubileyi çərçivəsində kitabxanalarda keçiriləcəktədbirlər haqqında tövsiyələr verilmişdir.

Nəşrlə bağlı rəy və təkliflərini Milli Kitabxanaya ünvanlayan mütəxəssis və oxuculara əvvəlcədən öz minnətdarlığımızı bildiririk.

Ünvan: AZ-1000 Bakı şəh., Xaqani küç. 57;

E-mail: metodik@anl.az;

URL: www.anl.az.

Molla Pənah Vaqifin həyatı və yaradıcılığı

Molla Pənah Mehdi ağa oğlu Vaqif 1717-ci ildə Qazax mahalının Qıraq Salahlı kəndində dünyaya göz açmışdır. Vaqif kiçik yaşlarında mədrəsədə alim və müəllim Şəfi Əfəndinin yanında təhsil almış, ərəb və fars dillərinə mükəmməl yiyələnmişdir. O, həm də astronomiya, riyaziyyat, musiqi və poetika üzrə biliyə də malik idi. XVIII əsrin əllinci illərinin sonlarında Qazax mahalında və qonşu Gürcüstan sərhədlərində feodal özbaşınalığı və hərc-mərcliyi nəticəsində bir çox ailələr öz doğma yurdlarını tərk etməli olmuşlar. Həmin dövrdə (1759-cu ildə) Vaqifin ailəsi də Qarabağa köçmüş, Cavanşir mahalının Tərtərsar kəndində yerləşmişlər. Şair burada məktəbdə dərs deməklə məşğul olmuşdur. Maddi və mənəvi sıxıntılar keçirən Vaqif “Bayram oldu” şeirini məhz həmin illərdə yazmışdır. Bir müddət sonra şair Qarabaq xanlığının mərkəzi Şuşa şəhərinə köçmüş, şəhərin Saatlı məhəlləsində məktəb açmışdır.

Vaqifin alimlik və şairlik şöhrəti xan sarayına da çatmış və o saraya dəvət olunmuşdur. Qarabağ hökmdarı İbrahim xan onu əvvəlcə eşik ağası, sonra isə baş vəzir təyin etmişdir. Vaqif təxminən 27 il Qarabağ sarayının ən mötəbər və uzaqgörən xadimi olmuş, xalq arasında geniş şöhrət qazanmışdır.

1795-ci ildə Ağa Məhəmməd şah Qacar Şuşaya hücum etmiş, lakin Şuşa qalasını ala bilməmişdir. 1797-ci ildə ikinci dəfə Şuşaya hücum edən Şah Qacar Vaqifi həbs etdirərək zindana saldırmışdır. Sui-qəsd nəticəsində Ağa Məhəmməd şah Qacar öldürüldükdən sonra Vaqif azadlığa çıxmışdır. Lakin bu uzun sürməmişdir. Şahın ölümündən sonra ordu şəhəri tərk edərək qaçmış, bundan istifadə edən İbrahim xanın qardaşı oğlu Məhəmməd bəy Cavanşir hakimiyyəti ələ keçirmişdir. Bir qədər sonra, 1797-ci ildə O, Vaqifi oğlu Əliağa ilə birlikdə edam etdirmişdir. Vaqifin ölümündən sonra onun evi talan edilmiş, əsərlərinin çoxu məhv edilmişdir. Bu səbəbdən onun şeirlərinin

“Divan”ı bizə gəlib çatmamışdır. Divanı itdikdən sonra şairin yalnız xalqın hafizəsində qalan şeirləri yazıya alınmışdır.

Vaqif Şərq poeziyasının bütün klassik formalarından istifadə edərək qəzəl, təcnis, müxəmməs, müstəzad, məsnəvi və mərsiyələr yazmışdır. Lakin onun yaradıcılığının çox hissəsini aşiq poeziyasından götürülmüş qoşma növündə yazılmış şeirlər təşkil etmişdir. Onun şeirləri aşıqların dilinin əzbəri olmuşdur.

Molla Pənah Vaqifin yaradıcılığı Azərbaycan poeziyası tarixində mühüm mərhələlərdən birini təşkil edir. Onun yaradıcılığı ilə Azərbaycan şeiri tarixində yeni bir dövr başlanır.

Vaqifin yaradıcılığında məhəbbət lirikası əsas yer tutur. Gözəllərin vəsfi Vaqif lirikasının əsas motividir. “Zeynəb”, “Hayıf ki, yoxdur”, “Bəri bax” qoşmalarında şair onların bədii portretini böyük məharətlə yaradıb, etnoqrafik detalları, milli koloriti qabarıq şəkildə əks etdirib. Onun qələmə aldığı gözəllər bütün xarici məlahəti və daxili zənginliyi ilə təsvir edilir.

Molla Pənah Vaqifin əsərlərində Azərbaycan xalqının adət və ənənələri, yerli və məhəlli xüsusiyyətləri özünün parlaq əksini tapır. O, insanı fiziki və mənəvi cəhətdən kamil, harmonik inkişafda görmək istəyirdi. Dünya və dünyəvi ideallar şairi kimi nikbinlik, həyatsevərlik onun poeziyasının ümdə xüsusiyyəti idi. Şeirlərində ictimai ədalətsizlik və bərabərsizliyə qarşı nifrət ifadə olunurdu. Vaqif yaradıcılığında “Badi-səba, bir xəbər ver könlümə”, “Namə gedər olsan yarın kuyinə”, “Bayram oldu”, “Görmədim”, “Gözlərin cəlladdır, baxışın yağı”, “Durnalar”, “Heyran olmuşam” və s. şeirləri xüsusi yer tutur.

Azərbaycan ədəbi dilinin inkişafında Vaqifin xidmətləri böyükdür. O, heca vəznində yazdığı şeirlərdə xalq dilinin zəngin xəzinəsindən sənətkarlıqla istifadə edərək onu ədəbi-bədii dil səviyyəsinə qaldırmışdır.

Molla Pənah Vaqifin dövlət xadimliyi və şairliyi ona xalq içərisində böyük şöhrət qazandırmışdır. El arasında “hər oxuyan Molla Pənah olmaz” məsəli məşhurdur.

1856-cı ildə Temir-Xan-Şurada (indiki Dağıstan Respublikası, Buynaksk şəhəri) Vaqifin ilk kitabı çapdan çıxmışdır. Bundan

sonra Mirzə Fətəli Axundov zəngin bir material toplayaraq məşhur şərqşünas Adolf Berjeyə vermişdir. 1867-ci ildə Berje bu materialı Leypsiq şəhərində çap etdirmişdir. Vaqifin şeirini ilk dəfə rus dilinə XIX əsrin 40-cı illərində polyak şairi və tərcüməçisi Tadeuş Zabloski tərcümə etmişdir.

1968-ci ildə Molla Pənah Vaqifin 250 illik yubileyi geniş miqyasda keçirilmişdir.

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Sovetinin 1970-ci il 30 yanvar tarixli 29 nömrəli qərarına əsasən Qazax rayonunda M.P.Vaqifin xatirə muzeyi yaradılmış, 2002-ci ildə isə həmin muzey “M.P.Vaqif və M.V.Vidadinin xatirə muzeyi” adlandırılmışdır.

Ulu öndər Heydər Əliyev klassik ədəbiyyatı dərindən bilən və qiymətləndirən böyük şəxsiyyət idi. O, ədəbi irsin qorunmasına qayğı göstərərək Azərbaycanın klassik şair və ədiblərinin ev-muzeylərinin yaradılması, xatirələrinin əbədiləşdirilməsi üçün böyük işlər görmüşdür. Azərbaycanda üç məşhur şairin - Nizami Gəncəvi, Molla Pənah Vaqif və Hüseyn Cavid - məzarı üstündə məqbərə tikdirmişdir.

Hələ 1967-ci ildə Şuşada olarkən Heydər Əliyev Vaqifin məzarını ziyarət etmək istəmiş, lakin məzarı tapa bilməmişdir. Onun göstərişi ilə məzar tapılmış və Ulu Öndər bərbad halda olandağılmış məzarı ziyarət etmişdir. O, hətta nitqlərinin birində gördüyü bu məzarın Vaqifə layiq olmadığını səsləndirmişdir. Sonralar Ulu öndər Heydər Əliyevin göstərişi ilə Vaqifin məzarı üstündə 1980-1981-ci illərdə abidə, türbə tikildi. 1982-ci ilin yanvar ayında Ulu öndərin iştirakı ilə Molla Pənah Vaqifin məqbərəsinin təntənəli açılışı oldu. Ümummilli liderin Vaqifə bu münasibəti bir tərəfdən, milli ədəbiyyata sevgisindən irəli gəlirdisə, digər tərəfdən, diyarın tarixini, əhalisinin etnik mənsubiyyətini bir daha göstərməklə bağlı idi. Təəssüf ki, 1992-ci il may ayının 8-də bu məqbərə erməni qəsbkarları tərəfindən dağıdılmışdır.

1982-ci ildə Ümummilli lider Heydər Əliyev Şuşada şairin məqbərəsi ilə yanaşı, eyni zamanda Şuşada Poeziya Evinin də

açılışında və orada keçirilən “Vaqif poeziya günləri”ndə iştirak etmişdir. Məhz həmin tarixdən etibarən hər il avqust ayında “Vaqif poeziya günləri keçirilir.

Vaxtilə bu bayram tədbiri Qazaxdan başlayıb Şuşada yekunlaşardı. Lakin bu gün mənfur düşmənlərin torpaqlarımızı işğal etməsi nəticəsində uzun illərdir ki, bu tədbiri Şuşada keçirə bilmirik.

Görkəmli şairin adını xalqımız həmişə uca tutmuş, xatirəsini əbədləşdirmişdir. Balakən rayonunda 1 saylı Tülü tam orta məktəbi və Gəncə şəhərində 8 saylı tam orta məktəb şairin adını daşıyır. 2014-cü ildə şairin adına poçt markası buraxılmış, Bakı şəhərində Nizami Gəncəvi adına Milli Azərbaycan Ədəbiyyat Muzeyinin fasadının lojasında M.P.Vaqifin heykəli (1940, müəllif C.Qaryağdı) yerləşdirilmişdir.

Görkəmli bəstəkarlardan Cahangir Cahangirov “Durnalar”, Əsrəf Abbasov “Heyran olmuşam”, Vüqar Şirinov “Toy adamları”, Qəmbər Hüseynli “Tel nazik” şairin şeirlərinə musiqi bəstələmiş, Ramiz Mustafayev “Vaqif” operasını, Səməd Vurğun “Vaqif” mənzum dramını, Y.V.Çəmənşəminli “Qan içində” romanını yazmış, haqqında sənədli filmlər (“Vaqif” 1968, “Molla Pənah Vaqif” 1990, “Qətl günü” 1990, “Molla Pənah Vaqif 2011”) çəkilmişdir.

Səməd Vurğunun 1937-ci ildə şairə həsr etdiyi “Vaqif” dramı ilk dəfə 1938-ci ildə M.Əzizbəyov adına Azərbaycan Dövlət Dram Teatrında (indiki Azərbaycan Dövlət Akademik Milli Dram Teatrı), 1947-ci ildə isə Almaniyada Berlin teatrında tamaşaya qoyulmuşdur.

2016-cı ilin dekabr ayında Şəkidə TÜRKSÖY Mədəniyyət Nazirləri Daimi Şurasının 34-cü toplantısında 2017-ci ilin “Molla Pənah Vaqif ili” elan olunması barədə qərar qəbul olunub.

2016-2017-ci illərdə YUNESKO-nun yubileylər proqramı çərçivəsində Molla Pənah Vaqifin 300 illik yubileyi beynəlxalq səviyyədə qeyd edilir.

Molla Pənah Vəqif klassik şeirimizin ölməz nümunələrini yaradan sənətkar kimi xatirələrdə daim yaşayır.

Molla Pənah Vəqif irsininkitabxanalarda təbliği

Bu il YUNESKO və TÜRKSOY təşkilatı tərəfindən XVIII əsr klassik Azərbaycan ədəbiyyatının görkəmli şairi, qüdrətli söz ustası, ictimai-siyasi xadim Molla Pənah Vəqifin anadan olmasının 300 illiyi münasibətilə **“Molla Pənah Vəqif ili”** elan olunmuşdur. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin böyük şairin 300 illik yubileyinin dövlət səviyyəsində keçirilməsi ilə bağlı 12 yanvar 2017-ci il tarixli sərəncamı isə görkəmli şairə göstərilən əbədi ehtiramın nümunəsidir.

Çoxəsrlik zəngin ədəbiyyat tariximizdə müstəsna xidmətləri olmuş bu qüdrətli söz ustasının yaradıcılığının geniş oxucu kütləsi arasında təbliği kitabxanaların qarşısında duran əsas vəzifələrdən biridir.

Yubiley ili ilə əlaqədar olaraq kitabxanalaratədbirlər planı hazırlamaq və buna müvafiq bir sıra işlərin həyata keçirilməsi tövsiyə olunur:

- Elektron məlumat bazası;
- Virtual kitab sərgiləri;
- Ekskursiyaların təşkili;
- Viktorina, müsabiqə, ədəbi-bədii və musiqi gecələrinin keçirilməsi;
- Esse müsabiqənin təşkili;
- Ədəbi diskussiyalar, görüş və dəyirmi masalar
- İnformasiya xarakterli nəşrlərin çapı

M.P.Vəqifin ədəbi yaradıcılığının kitabxanalarda geniş təbliği üçün **“Vəqifin söz sənəti”**, **“Molla Pənah Vəqif – 300”**,

“Şairin söz çələngi”, “Vaqiflikası”, “Əsərlərdə yaşayan ömür”, “Hər oxuyan Molla Pənah olmur” və s. kitab sərgiləri, kitabxana plakatu, stend, oxucu konfransı, ədəbi-bədii gecə, kitab müzakirəsi, dəyirmi masa, məlumat həftəsi, məruzə və mühazirə, söhbət və s. tədbirlər keçirilə bilər.

Elektron məlumat bazası - Hazırda kitabxanaların texniki vasitələrlə təmin olunmasını, oxucuların daha çox elektron resurslara üstünlük verməsini nəzərə alaraq şairin 300 illik yubileyi ilə bağlı **elektron məlumat bazası** hazırlamaq olar.

Nümunə:

**“Böyük duyğular nəğməkarı Molla Pənah Vaqif”
Elektron məlumat bazası**

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin sərəncamı

Həyat və yaradıcılığı

Görkəmli şəxslər M.P.Vaqif haqqında

Əsərləri

- Kitablar
- Dövri mətbuatda dərc edilmiş əsərlər
- Xarici dillərdə

Haqqında

- Kitablar
- Məqalələr
- Dissertasiya və avtoreferatlar

Xatirəsinin əbədiləşdirilməsi

- Adını daşıyan təhsil müəssisəsi
- Adını daşıyan küçə
- Adına muzey
- Poçt markası

Fotoqalereya

Videoqalereya

Məlumat bazasını hazırladıqdan sonra yubilyar haqqında keçirilən tədbirlərdə istifadə etmək məqsədəuyğun olar.

Virtual kitab sərgiləri -Oxucuların kitabxanaya cəlb olunmasında ədəbiyyatın əyani təbliğat forması olan kitab sərgilərinin rolu böyükdür. Lakin bu gün ənənəvi təbliğat formaları ilə yanaşı müasir tipli kitab sərgilərinin oxuculara daha çox təsir gücünə malik olduğunu görürük. Bu baxımdanda yubiley tədbirləri çərçivəsində **virtual kitab sərgilərinin** təşkili daha doğru olardı.

Virtual kitab sərgilərini hazırlayan zaman ilk növbədə çalışmaq lazımdır ki, sərginin başlığı cəlbedici olsun. Slayd şəklində hazırlanan sərgidə daha sonra şairin fotosəkləri, əsərləri (Azərbaycan və digər dillərdə), haqqında yazılan əsərlər, qəzet və jurnal məqalələri öz əksini tapa bilər.

Sərgini bir neçə slaydda hazırlamaq olar:

Slayd 1:Sərginin başlığı“Görkəmli söz ustadı-Molla Pənah Vaqif”

Slayd 2:Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

➤ Böyük Azərbaycan şairi Molla Pənah Vaqifin 300 illik yubileyinin keçirilməsi haqqında: Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı, 12 yanvar 2017-ci il//Azərbaycan.- 2017.- 13 yanvar.- S.3

Slayd 3:M.P.Vaqifin əsərləri (Azərbaycan və digər dillərdə):

Azərbaycan dilində:

➤ Seçilmiş əsərləri: [izahlar və şərhlər] /Molla Vəli Vədi, Molla Pənah Vaqif; tərt., ön söz və çevirmələr X.Yusifli.- Bakı: [Oka Ofset], [Azpetrol Neft Şirkəti MMC], 2007.- 360 s.

➤ Əsərləri/Molla Pənah Vaqif; tərt. ed. və ön sözün müəll. H. Arslı.- Bakı: Şərq-Qərb, 2004.- 264 s.

Türk dilində:

➤ Vagif, M.P. Yaralı turna/Haz. M.İsmayıl.-Ankara, 2003.- 223 s.

Rus dilində

➤ Вагиф, М.П. Лирика /М.П.Вагиф; сост. И.Бадалбейли; вступ. ст. А.Шарифа; [пер. Т.Спендиаровой [и др.].- Москва: Худож. лит., 1988.- 253 с.

Slayd 4: *Şair haqqında yazılan kitablar*

➤ Əfəndiyev, P.Azərbaycan folklorşünaslığının problemləri/Paşa Əfəndiyev; red. M.Allahmanlı.- Bakı: Elm və təhsil, 2014.- 303, [1] s.

➤ Cəfərov, N. Molla Pənah Vaqif.-Bakı: “Renessans-A” Nəşr Evi, 2017.- 240 s.

➤ İsayev, İ. M.V.Vidadinin, M.P.Vaqifin, Q.B.Zakirin təlim-tərbiyə haqqında fikirləri: dərs vəsaiti /İ.İsayev, F.Rüstəmov.- Bakı: APU, 1994.- 114 s.

➤ Rüstəmov, F. Pedaqoji irsimizdən: M.V.Vidadi, M.P.Vaqif, Q.B.Zakir.- Bakı: Elm və təhsil, 2013.- 127 s.

Slayd 4: *Qəzet və jurnallarda dərc edilən məqalələr*

➤ Cəfərov, N. Molla Pənah Vaqif yaxud milli intibah şairinin yubileyinə ön söz: Molla Pənah Vaqif – 300 /N.Cəfərov//Ədəbiyyat qəzeti.-2016.- 30 iyul.- S.16-17.

➤ Əliyeva, A.Gözəllik və həqiqət şairi: Molla Pənah Vaqif /A.Əliyeva //Azad Azərbaycan.- 2017.- 3 fevral .- S.7.

➤ Həbibbəyli, İ. Molla Pənah olan şair: Molla Pənah Vaqif-300 /İ.Həbibbəyli//Azərbaycan.-2017.- 28 fevral.- S.9.

➤ Molla Pənah Vaqifin 300 illiyi münasibətilə kitab işıq üzünə görüb//Mədəniyyət.-2017.- 8 mart.- S.15.

➤ Qaraoğlu, F. Tarixdə iz buraxanlar: Molla Pənah Vaqif /F.Qaraoğlu//Bakı xəbər.-2016.- 3 iyun.- S.13.

Slayd 5: *Şairin xatirəsini əbədləşdirmək məqsədilə buraxılan marka və zərflərin, xatirə abidəsinin, büstünün fotosəkilləri.*

Slayd 6: *“Vaqif” tamaşasından səkillər.*

Slayd 7: *Kitabxananın ünvanı, əlaqə telefonları, saytı və e-mail ünvanı.*

Qeyd edək ki, slaydlar artırılada bilər.

Virtual kitab sərgilərini hazırlayan zaman kitabın üz qabığı, biblioqrafik təsviri, annotasiyası və əgər mümkünsə kitabın onlayn versiyası və ya linkini yerləşdirmək olar.

Ekskursiyalar- Tarixin müəyyən məqamını özündə qoruyub saxlayan muzeylər bu gün də maddi-mənəvi xəzinə hesab olunurlar. Azərbaycan mədəniyyətinin inkişafında böyük xidmətləri olmuş görkəmli şəxslərin irsinin təbliğində onların adını daşıyan ev-muzeylərinin, xatirə muzeylərinin rolu əvəzsizdir. Bu xəzinədən məktəbli və gənclərin bəhrələnməsi isə daha vacib məqamlardan biridir desək yanlışdır.

Məhz bu baxımdan da yubiley çərçivəsində görkəmli şairin xatirə muzeyinə ekskursiyaların təşkili daha məqsədəuyğundur.

Bildiyimiz kimi 1970-ci ildə Qazax rayonunda M.P.Vaqifin xatirə muzeyi yaradılmışdır. 2002-ci ildən Nazirlər Kabinetinin sərəncamı ilə muzey ***“M.P.Vaqif və M.V.Vidadinin xatirə muzeyi”*** adlandırılmışdır.

Zəngin tərtibatla hazırlanmış muzey 11 otaqdan ibarətdir. Muzeyin fondunda 1155-dən çox unikal eksponat vardır. Muzeyə ekskursiya zamanı hər iki şairin həyat və yaradıcılığı barədə geniş məlumat verilir. Mədəniyyət ocağını ziyarət edənlər burada Vaqifdən başqa Qarabağ xanı İbrahimxəlil xan, II İrakli və dövrün digər şəxsiyyətlərinə aid nümunələri görə bilirlər. Rus çarçası II Yekaterinanın Vaqiflə bağlı yazdığı mətn də muzeyin qorunan eksponatları sırasındadır. Mədəniyyət ocağının digər bir otağında Molla Pənah Vaqiflə Ağa Məhəmməd Şah Qacarı xatırladan, həmin dövrdə baş verən ictimai-siyasi hadisələri canlandıran nümunələr yer alır.

Muzey sənətkarın ədəbi-bədii irsinin, həyat tərzinin və mühtəşimin öyrənilməsi baxımından mühüm əhəmiyyətə malikdir

Xatirə muzeyindəki eksponatlar, fotoşəkillər, rəsmlər, albomlar, kitablar, qəzetlər, hədiyyələr və b. sənədlər bu gün də mühafizə olunmaqdadır. Muzeydə ***“Vaqif”*** ədəbi məclisi fəaliyyət göstərir.

Ekskursiya zamanı məktəblilər muzeydə M.P.Vaqifə həsr olunmuş filmləri də izləyə bilirlər.

Lakin hər kəsin Qazaxa getmək imkanı olmadığını nəzərə alaraq muzeyə **virtual səyahətlərin** təşkili daha aktualdır.

Muzeyə virtual səyahət zamanı videoçarx vasitəsilə şairin həyat və yaradıcılığı, muzeyin salonları, eksponatlar, fotoşəkillər, rəsm albomları, həmçinin şairin “Mütəfəkkirlər bağında”kı heykəllərinin (Vidadi ilə birgə), Şuşa şəhərində ucaldılmış muzey məqbərə kompleksinin, Şuşada Poeziya Evinin qarşısındakı heykəlinin, Bakıda N.Gəncəvi adına Azərbaycan Ədəbiyyat Muzeyinin fasadında yerləşdirilmiş heykəlinin fotolarının nümayiş etdirmək olar. Burada həmçinin şairin bioqrafiyası, seçilmiş əsərləri, məqalələri, sözlərinə bəstələnmiş musiqilər haqqında ətraflı informasiya da verilə bilər.

Viktorinalar - M.P.Vaqifin 300 illik yubileyi çərçivəsində kitabxanalarda əsasən yuxarı sinif şagirdlərinin sevimli şairimizin yaradıcılığı haqqında biliklərini yoxlamaq üçün onların iştirakı ilə test şəklində **viktorinaların** keçirilməsi tövsiyə olunur.

Nümunə:

1. M.P.Vaqif neçənci ildə və harada anadan olmuşdur?

A) 1717-ci il, Qazax mahalının Qıraq Salahlı kəndi (doğru variant A)

B) 1838-ci il, Qazax mahalının Daş Salahlı kəndi

C) 1750-ci il Şuşa şəhəri

D) 1875-ci il Tovuz mahalı

2. Vaqifin əsərləri ilk dəfə neçənci ildə nəşr edilmişdir?

A) 1870-ci il, Leypsikdə

B) 1856-cı il, Teymurxanşurada (doğru variant B)

C) 1945-ci il, Bakıda

D) 1910-ci il, Şuşada

3. Vaqif haqqında film neçənci ildə lentə alınmışdır?

A) 1930, 1950

B) 1976, 1980

C) 1992, 2010

D) 1968, 1990, 2011 (doğru variant D)

4. S.Vurğunun “Vaqif” dramı neçənci ildə yazılmışdır?

A) 1938-ci il

B) 1937-ci il (doğru variant B)

C) 1941-ci il

D) 1936-cı il

5. Vaqifin xatirə muzeyi neçənci ildə yaradılmışdır?

A) 1970-ci il, 30 yanvar (doğru variant A)

B) 1980-ci il, 25 avqust

C) 1975-ci il, 6 dekabr

D) 1985-ci il, 28 yanvar

6. Şeirlərdən hansı Vaqifə məxsusdur?

A) Ələmdən nəşəyə

B) Oxutmuram əl çəkin

C) Bayram oldu (doğru variant C)

D) Aylar, illər həsrətini çəkərdim

Viktorinanın təşkili üçün kitabxana həm veb saytında, həm də yerli qəzetdə elan verməli, daha sonra iştirakçıları, münəvverlər heyətini, viktorinanın şərtlərini müəyyən etməli, yeri və tarixi barədə məlumatlandırmalıdır. Viktorinanın suallarının tərtibində və eləcə də şərtlərinin müəyyənləşdirilməsində kitabxanaçılar müəllimlərlə, yazıçı və şairlərlə də sıx əlaqədə işləyə bilərlər.

Nümunə:

“Molla Pənah Vaqif– 300”

Viktorina

Elan

09 may 2017-ci il tarixində _____ rayon (şəhər) Mərkəzi Kitabxanasında görkəmli Azərbaycan şairi Molla Pənah Vaqifin 300 illik yubileyi münasibətilə _____ rayon (şəhər) _____ adına tam orta məktəbinin ____ sinif şagirdləri

arasında **“Molla Pənah Vəqif – 300”** mövzusunda viktorina keçiriləcəkdir.

Test şəklində keçiriləcək viktorina bir mərhələdən ibarət olacaqdır. Yarışmaçılar komanda şəklində öz biliklərini nümayiş etdirəcəklər. Qaliblər diplom və hədiyyələrlə təltif olunacaqlar.

Ünvan: _____ rayon (şəhər) Mərkəzi Kitabxanası
(yerləşdiyi ünvan yazılmalıdır)

Əlaqə: tel.: ____; url: ____; e-mail: ____

Müsabiqələr- M.P.Vəqifin 300 illik yubileyi ilə əlaqədar olaraq kitabxanaçılar viktorinalarla yanaşı inşa, şeir, rəsm müsabiqələri də keçirə bilirlər.

Şeir müsabiqəsini bir rayon daxilində və ya regional olaraq keçirmək mümkündür. Rayon daxilində keçirilən müsabiqə bir, regional müsabiqə isə iki və ya üç mərhələdən ibarət ola bilər.

Müsabiqənin təşkili üçün rayon (şəhər) MKS-i kitabxana daxilində, veb saytında və yerli qəzetlərdə elan yerləşdirməlidir. Əgər müsabiqə regionaldırsa bu zaman regiona daxil olan digər MKS-lər də müsabiqə ilə bağlı öz saytlarında, yerli qəzetlərdə elan və qısa məlumat yerləşdirə bilirlər.

Müsabiqənin ilk mərhələsində şairin qoşma və təcnislərindən, digər mərhələlərdə isə qəzəl, müxəmməs, müstəzadlar və s.yaradıcılığından nümunələr söyləmək olar.Onların içərisindən münisflər heyəti tərəfindən seçilən iştirakçılar isə finala yüksələcəklər.Söyləniləcək şeir nümunələri iştirakçılar tərəfindən sərbəst seçilə bilər.

Yubiley çərçivəsində**“Gözəlliyi tərənnüm edən şair”, “Vəqif, yad et, səni yad etməyi”, “Söz sərraflı Vəqif”** və digər başlıqlarda şeir müsabiqələri keçirmək olar.

Esse müsabiqə - Kitabxanaçılar görkəmli şairin yubileyi ilə bağlı şairin həyat və yaradıcılığına, ictimai-siyasi fəaliyyətinə həsr olunmuş esse müsabiqəsi keçirə bilirlər.

M.P.Vəqifə həsr olunmuş sərbəst mövzulu müsabiqənin keçirilməsi şairin yaradıcılığını daha dərinədən tanıtmaq və

sevdirməklə yanaşı, ona göstərilən hörmət və ehtiramın parlaq nümunəsi hesab olunur.

Nümunə:

**“Molla Pənah Vəqif– 300”
Esse müsabiqə**

Elan

18 noyabr 2017-ci ildə klassik Azərbaycan ədəbiyyatının görkəmli nümayəndəsi M.P.Vəqifin 300 illik yubileyi münasibətilə **“Molla Pənah Vəqif – 300”** mövzusunda esse müsabiqəsinə start verilib.

Əsasən __, __ və __ sinif şagirdləri üçün nəzərdə tutulan müsabiqə _____ rayon (şəhər) Mərkəzi Kitabxanası, _____ rayon (şəhər) Regional Təhsil Şöbəsi və _____ rayon (şəhər) Regional Mədəniyyət və Turizm İdarəsinin dəstəyi ilə təşkil olunur.

Müsabiqəyə təqdim olunan esselərin əsas mövzusu şairin həyatı, yaradıcılığı və ictimai-siyasi fəaliyyəti ilə bağlı olmalıdır. Müsabiqədə iştirak etmək istəyənlər yazılarını 10 noyabr 2017-ci il tarixinədək _____ @mail.ru elektron ünvanına göndərə bilərlər.

Esseləri təqdim edən zaman iştirakçılar özləri haqqında qısa informasiya (ad, soyad, yaş, oxuduğu və ya çalışdığı yer, əlaqə nömrəsi, e-mail) və şəkil göndərməyi yaddan çıxartmasınlar.

Qaliblər münsiflər tərəfindən müəyyən olunacaqdır.

Mükafatlar:

➤ I yerin qalibidiplom və qiymətli hədiyyə ilə təltif olunacaqdır;

➤ II və III yerin qalibləri esseleri _____ qəzetində çap ediləcəkdir;

➤ ilk onluğadüşənlərə isə müxtəlif hədiyyələr və diplomlar təqdim ediləcək.

Ünvan: _____ rayon (şəhər) Mərkəzi Kitabxanası
(yerləşdiyi ünvan yazılmalıdır)

Əlaqə: tel.: _____; url: _____; e-mail: _____

Müsabiqənin informasiya dəstəyi: _____ və _____
qəzetidir.

Kitabxanalar belə layihələrin həyata keçirilməsində rayon (şəhər) İcra Hakimiyyəti, rayon (şəhər) Regional Təhsil İdarəsi, rayon (şəhər) Regional Mədəniyyət və Turizm İdarələri, Kütəvi İnformasiya vasitələrinin köməyindən yararlanı bilərlər.

Vaqif irsinin kitabxanalarda təbliği zamanı şairin yaradıcılığına həsr olunmuş **ədəbi-bədii gecənin** keçirilməsi də tövsiyə olunur.

Oxucular arasında bədii ədəbiyyatı təbliğ etməyin ən geniş yayılmış formalarından biri olan ədəbi-bədii gecə iki hissədə təşkil edilir. Birinci hissədə Vaqifin həyat və yaradıcılığı haqqında çıxışlar dinlənilir, ikinci hissədə isə onun şeirlərindən parçalar söylənilir, Vaqif haqqında yazılmış əsərlərdən səhnəciklər - Səməd Vurğunun “Vaqif” mənzum dramı, Y.V.Çəmənzəminlinin “Qan içində” romanı - göstərilməsi tövsiyə olunur.

Tədbirin həyata keçirilməsi üçün kitabxanaçı ilk növbədə ssenari yazmalı, proqram tərtib etməli və gecənin aparıcısını təyin etməlidir. Daha sonra tədbirin harada keçiriliyəcəyi yer, vaxtı barədə elan verməli, dəvətnamələr hazırlamalıdır. Tədbirə fəal oxucuların cəlb edilməsi məqsədəuyğun olar.

Musiqili gecə - Vaqif poeziyasına müraciət edən görkəmli bəstəkarlarımızın könüllər oxşayan bəstələri bu gündə dillər əzbəridir. Ölməz sənətkarımız Bülbülün şairin sözlərinə oxuduğu xalq mahnıları buna ən bariz nümunədir. Bu münasibətlə də kitabxanalar regionda fəaliyyət göstərən musiqi məktəbləri, klub, mədəniyyət evləri ilə birgə şairin 300 illik yubileyinə həsr olunmuş **musiqili gecə** təşkil edə bilərlər.

Nümunə:

2017-ci il sentyabr ayının 30-da _____ rayon (şəhər) Mərkəzi Kitabxanasında M.P.Vaqifin 300 illik yubileyi ilə əlaqədar dahi

şairə həsr olunmuş **“Vaqif bəstələrdə”** adlı musiqi gecəsi keçiriləcəkdir.

(Qeyd: ərazidəki musiqi məktəbi və ya dərnəklərlə birgə olsa daha yaxşı olar)

Gecədə _____ adına orta ixtisas musiqi məktəbinin laureatları _____, _____, _____, _____ və başqaları iştirak edəcəklər.

Gecədə iştirak edənlər kitabxanaçılar tərəfindən hazırlanmış şairin külliyyatını əks etdirən geniş kitab sərgisi ilə də tanış olacaqlar.

Musiqili gecənin proqramı:

I pərdə: Şairə həsr edilmiş geniş kitab sərgisi ilə tanışlıq

II pərdə: Şairin keçdiyi ömür yolunu əks etdirən **“Qüdrətli söz ustadı”** adlı qısa videoçarxın nümayişi.

III pərdə:

➤ Fikrət Əmirov, orkestr üçün bəstələdiyi **“Vaqif”** pyesi. İfa edir _____ adına Mədəniyyət Evinin solisti _____.

➤ Cahangir Cahangirov, **“Durnalar”**. İfa edir _____-ci respublika musabiqə laureatı _____.

➤ Əsrəf Abbasov, **“Heyran olmuşam”**. İfa edirlər _____ beynəlxalq musabiqə laureatları _____ və _____.

➤ Qənbər Hüseynli, **“Sonalar kimi”**. İfa edir _____ adına İncəsənət Məktəbinin _____ sinif şagirdi _____.

➤ Ramiz Mustafayev, **“Vaqif”** operasından **“Vaqifin ariyası”** kimi bəstələdiyi **“Görmədim”**. İfa edir _____ rayon (şəhər) _____ adına Musiqi Məktəbinin _____ şagirdi _____.

Tədbirdən öncə kitabxanaçılar Vaqif haqqında kitabçalar, bukletlər hazırlayıb tədbir iştirakçılarına paylaya bilərlər.

Ədəbi diskussiya-Yubiley çərçivəsində təşkil olunan tədbirlərdən biri də ədəbi diskussiyaların keçirilməsidir.

Kitabxanaçılar oxucularla diskussiyaları bir neçə variantda keçirə bilər: komandalar şəklində iştirak, münsiflər heyətinin iştirakı ilə və s.

Diskussiyanın mövzusu, iştirakçılar, aparıcı, həmçinin, diskussiyanın keçiriləcəyi ünvan, vaxt və tarix kitabxanaçı tərəfindən öncədən müəyyən olunmalıdır.

Ədəbi diskussiyaları əsasən aşağıdakı mövzularda keçirmək olar:

- M.P.Vaqifin həyat və yaradıcılığı;
- Vaqifin ictimai-siyasi fəaliyyəti;
- S.Vurğunun “Vaqif” mənzum dramı;
- Vaqif - lirik şair kimi
- Vaqifin ədəbi irsi

Nümunə: S.Vurğunun “Vaqif” mənzum dramı: Aparıcı tədbiri açıq elan edərək hamını salamlayır. Daha sonra şairin özü haqqında, həmçinin Azərbaycan ədəbiyyatının şah əsərlərindən biri olan “Vaqif” mənzum dramı haqqında iştirakçıları məlumatlandırır. Təxminən 2-3 saat davam edə biləcək diskussiyanına aşağıdakı suallar ətrafında aparılması tövsiyə olunur:

- Vaqif kimdir?
- Əsər kim tərəfindən və neçənci ildə yazılıb?
- Əsərin yazılmasında əsas məqsəd nə idi?
- Əsərin əsas xüsusiyyəti nədən ibarətdir?
- Əsərdə şair və hökmdar problemi
- Şairin ictimai fəaliyyəti necə təsvir olunub?
- Vaqifin edam səhnəsi

Ədəbi diskussiya zamanı kitabxanaçılar Vaqif irsinin tədqiqatçıların, şair və yazıçılarımızın və eləcə də orta, ali təhsil müəssisələrinin müəllim heyətinin köməyindən faydalana bilərlər.

Şairin yaradıcılığı ilə bağlı kitabxanada onun tədqiqatçıları ilə **görüş** keçirmək olar. Görüşü təşkil etmək üçün plan tərtib etmək, şairin tədqiqatçıları, ziyalılar, ictimai xadimlər dəvət edilməlidir. Görüşün maraqlı və keyfiyyətli təşkilində texniki vasitələrin imkanlarından, audio-video çarxlardan, slaydlardan, lent yazılarından və s. materiallardan istifadə etmək məqsəduyğun olardı. Görüş giriş sözü ilə açılır, şairin həyat və yaradıcılığı

barədə qısa məlumat verilir. Sonra dəvət olunanlar şair haqqında ürək sözlərini söyləyirlər. Görüşdə şairin ədəbi irsini əks etdirən sərgi təşkil edilir. Görüş zamanı Vaqif haqqında yeni nəşr edilmiş kitabın təqdimatını da keçirmək olar.

“Molla Pənah Vaqifin poeziyası”mövzusunda kitabxanalarda **dəyirmi masaların** təşkiliçox əhəmiyyətlidir.

Bu tədbirin keçirilməsi üçün ilk növbədə mövzu ilə bağlı müzakirə olunacaq məsələlər müəyyənləşdirilməli, qonaq qisminə Vaqifin tədqiqatçıları, ziyalılar, ədəbiyyat müəllimləri, tələbələr əvvəlcədən təyin edilməli, mütəxəssislərin konkret mövzularda çıxışları nəzərdə tutulmalıdır. Dəyirmi masanın keçirilməsi üçün mövzu ilə bağlı suallar öncədən hazırlanır. Kitabxanaçı öncədən mövzuya həsr olunmuş geniş kitab sərgisi hazırlamalı, ehtiyac olduqda slaydlar, video çarxlar, lent yazıları da təqdim etməlidir. Oxucuları və geniş ictimaiyyəti məlumatlandırmaq məqsədilə kitabxananın saytında, sosial şəbəkələrdə keçiriləcək tədbir barədə anons verilməlidir.

Bənzərsiz şairin 300 illik yubileyi ərəfəsində kitabxanaçılar qısa tövsiyə xarakterli ədəbiyyat siyahıları, bukletlər, kitabçalar, yeni ədəbiyyat siyahıları, tövsiyə biblioqrafik göstəricilər və s. **informasiya xarakterli nəşrlər** hazırlaya bilərlər. Bu tip nəşrlərin hazırlanmasında əsas məqsəd şairin özü, həyat və yaradıcılığı, ictimai-siyasi fəaliyyəti ilə yanaşı öz əsərləri haqqında kitabxanaya yeni daxil olmuş ədəbiyyatlar barəsində geniş oxucu kütləsini məlumatlandırmaqdır.

Qeyd edək ki, belə nəşrlərin hazırlanmasının istər kitabxanaya gələn, istərsə də kitabxanaya gələ bilməyən, fiziki qüsurlu oxucular üçün də böyük əhəmiyyəti olacaqdır.

Hazırlanmış nəşrləri kitabxananın elektron saytında yerləşdirmək tövsiyə olunur.

Əlavələr

Əlavə 1

Görkəmli şəxsiyyətlər Molla Pənah Vəqif haqqında

Böyük şairimiz Molla Pənah Vəqif XVIII əsrdə şeir dilini xalq dilinə daha da yaxınlaşdırdı. Onun yazdığı şeirləri xalqın bütün təbəqələri həm anlama, həm də qavraya bildi, həm də sevdi. Beləliklə, o, Azərbaycan şeirində yeni bir yol açdı.

Heydər Əliyev,
Azərbaycan xalqının ümummilli lideri

Molla Pənah Vəqif öz ənənələri ilə seçilən ədəbi məktəb yaratmış ölməz sənətkardır. O, əhəmiyyətini əsrlərdən bəri qoruyub saxlayan bənzərsiz poeziya nümunələri meydana gətirməklə milli ədəbiyyatın yeni istiqamətdə inkişafına təkan vermişdir.

İlham Əliyev,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Onun şeir və qəzəliyyatı bizim Azərbaycan türklərinə ziyadə xoş gəlir və hər nə onun qələmindən zühura gəlibsə... tamamisi ürəkdən və həqiqi həyatdan nəşət edən əsərlərdir. Milli şairlərimizdən onun kimi sadə və açıq lisanda və ana dilimizin şivəsində şeir və qəzəl yazan az olub.

Fəridun bəy Köçərli,
ədəbiyyatşünas alim, publisist

Vəqif öz ədəbi və siyasi fəaliyyətilə xalqla bağlı mütərəqqi şəxsiyyətlərdən biri olduğu kimi, Azərbaycan ədəbiyyatının yeni istiqamətdə inkişafına kömək etmiş qüdrətli bir sənətkardır.

Həmid Araslı,
akademik

Azərbaycan şeiri Vaqifin sayəsində tarixinin növbəti mərhələsinə qədəm qoymuşdur. Onun klassik bədii fikir salnaməmizin parlaq səhifələrindən birini təşkil edən irsi müasir dövrdə də insanların əxlaqi-mənəvi kamilləşməsinə xidmət göstərir.

İsa Həbibbəyli,
akademik

Çox savadlı bir insan idi, hətta, mən deyərdim ki, Molla Pənah Vaqif o dövrün ensiklopedik bir şəxsiyyəti idi. Təkcə ədəbiyyatı, şəriəti, dini kitabları deyil, həm də dünyəvi elmləri də dərinlən bilirdi. Hətta, qaynaqlar yazırdı ki, Vaqif astronomiya ilə məşğul olub, Günəş və Ay tutulmalarını əvvəlcədən xəbər verib. Bundan başqa, memarlıqla məşğul olması onun hərtərəfli bir şəxsiyyət olmasına işarədir.

Teymur Kərimli,
akademik

Qarabağ bütün təbii gözəllikləri ilə Vaqif poeziyasının, fəlsəfi-estetik təfəkkür mədəniyyətinin vətəni idi.

Nizami Cəfərov,
*Azərbaycanda Atatürk Mərkəzinin müdiri,
millət vəkili, AMEA müxbir üzvü, professor*

Azərbaycan ədəbiyyatının və bədii fikrinin salnaməsində yeni parlaq səhifə Vaqifin adı ilə bağlıdır. O, ədəbiyyatımızda realizm meyillərinin, demokratik əsasların çərçivəsini xeyli genişləndirmiş, ədəbiyyatı xalqın həyatına və arzularına xeyli yaxınlaşdırmışdır.

Mirzə İbrahimov
Xalq yazıçısı

Azərbaycanın öz azadlığı uğrunda yadelli işğalçılara qarşı apardığı mübarizə tarixinin qəhrəmanlıq səhifələri Vaqifin adı ilə bağlıdır. Vaqif Qarabağ xanlığının vəziri olduğu zaman bizim xal-

qın yadelli işğalçılara qarşı, İran şahı Qaçara qarşı mübarizəsinə başçılıq edirdi. Vaqif böyük siyasi xadim və diplomat kimi xalqın səadət və azadlığı uğrunda mübarizədə çox işlər görmüşdür.

Səməd Vurğun,
Xalq şairi

Dövrün görkəmli dövlət xadimi olan Vaqifin ictimai-siyasi fəaliyyəti ilə yaradıcılığı arasında, aydın hiss olunmasa da, bir vəhdət olduğu inkarolunmaz həqiqətdir. Vaqif zamanın diktə etdiyi ab-hava ilə nəfəs alan və onun yetişdirdiyi bir sənətkardır.

Xəlil Yusifli,
professor

Molla Pənah Vaqifin yaradıcılığı Azərbaycan poeziyası tarixində mühüm mərhələlərdən biridir. Onun yaradıcılığı ilə Azərbaycan şeir tarixində yeni bir dövr başlanır. Vaqif lirikası ilə poeziyada yeni bir səhifə açılır, poeziyamızda nikbin bir əhvali-ruhiyyə, həyati və dünyəvi gözəlliyə pərəstiş hissləri qüvvətlənir.

Fazil Qaraoğlu,
professor

Vaqif poeziyasında dilin funksiyası bilavasitə baxışla, gözlə bağlıdır. Onun ömrü və poeziyası vizual təfəkkürün bədii ifadəsidir.

Rüstəm Kamal,
filologiya üzrə elmlər doktoru, professor

Vaqif xalqını, dilini sevən, onunla nəfəs alan, sevinci ilə sevinən, kədəri ilə kədərlənən böyük sənətkarlardan olmuşdur.

Kamal Tahir,
Türkiyə yazıçısı

Vaqifin yetişməsi öz zamanəsinin ən fərəhli ədəbi hadisələrindən idi.

A.Berje,
Rus şərqşünası

Vaqif

Şuşada Vaqif abidəsinin açılışı münasibətilə

Heykəllər sadəcə əl işi deyil,
Məhəbbət dediyin – başqa məramdır;
Dünyadan gedənin gəlişi deyil,
Dünyada qalana birehtirəmdir.

“Vaqif!
Ey sərvərim, ey tacidarım!” -
Harda xatırladı şairi ürək!..
Hörmət – süddən gələn bir adətimdi.
Vurğundan Vaqifə salam yetirmək -
Bəlkə də yeganə səadətimdi.
Meylini ellərə salan şairin
Səsi Kür çayının qırağındadır;
Beşiyi
Qazaxda qalan şairin -
Məzarı
Qarabağ torpağındadır.

Sözünü, hökmünü dəyişdi zaman,
İndi Cıdır düzü bir kainatdır.
Nə saray havası,
nə İbrahim xan,
nə Qacar ordusu -
necə rahatdır!..

Elə bil könlümdə yaz havasıdır,
Qoynu nə genişdir düzün-dünyanın;
Vaqif – şerimizin şah misrasıdır,
Vaqif – vəziriydi xan sarayının.

Yaşayır ürəkdə əsl sənətkar,
Sənətə əbədi bir hörmət olsun!
Şairim, şerinə böhtan atanlar
Abidən önündə xəcalət olsun!

Hanı başın üstə durnaqatarı,
Yoxsa... haçabudaqpərvazagəlsin.
Bu gün bir əhli-hal, könül dildarı -
Əlində şərbəti pişvaza gəlsin.

Vaqif, bu torpağın yaraşığıydın,
Yaraşıq oldun sən daşa da, Vaqif!
Yenə Qarabağın elçilərini
Özün qarşıladın Şuşada, Vaqif!

Nəriman Həsənzadə,

Xalq şairi

12 yanvar 1982-ci il

Ədəbiyyat

Böyük Azərbaycan şairi Molla Pənah Vəqifin 300 illik yubileyinin keçirilməsi haqqında: Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı, 12 yanvar 2017-ci il //Azərbaycan.- 2017.- 13 yanvar.- S. 3.

Əsərləri /M.P.Vəqif; tərt. və ön sözün müəll. H.Araslı.- Bakı: Şərq-Qərb, 2004.- 264 s.

Əsərləri /M.V. Vidadi, M. P. Vəqif; red. heyəti: Ə.Quliyev (baş red.)və b.; tərtib edəni və ön sözün müəllifi N.Cəfərov.- Bakı: Çapaşoğlu, 2004.-328 s.

Əsərləri: şeirlər /M.P.Vəqif; tərt. və ön sözün müəll.A.Dadaşzadə.- Bakı: Yazıçı, 1988.- 189 s.

Qurban olduğum /M.P.Vəqif; tərt. və red. M.Ələkbərli.- Bakı: Gənclik, 1994.- 120 s.

Seçilmiş əsərləri: [izahlar və şərhərlərlə] /Molla Vəli Vidadi, Molla Pənah Vəqif ; tərt, ön söz və çevirmələr X. Yusifli ; Azərb. Mədəniyyətinin Dostları Fondu (AMDF).- Bakı: [Oka Ofset], [Azpetrol Neft Şirkəti MMC], 2007.- 360, [8] s

Seçilmiş şeirləri /M.P.Vəqif; tərt. H.Araslı.- Bakı: Maarif, 1978.- 159 s.

Sevmək gərək: lirik şeirlər kitabı /M.P.Vəqif; tərt. A.Sarovlu.- Bakı: Gənclik, 1987.- 125 s.

Cəfərov, N. Molla Pənah Vəqif.- Bakı: “Renessans-A” Nəşr Evi, 2017.- 240 s.

Cəmil, A. Vəqifdən başlanan yol /A.Cəmil.- Bakı: “Vektor” Nəşrlər Evi, 2006.- 83 s.

İsayev, İ. M.V.Vidadinin, M.P.Vaqifin, Q.B.Zakirin təlim-tərbiyə haqqında fikirləri: dərs vəsaiti /İ.İsayev, F.Rüstəmov.- Bakı: APU, 1994.- 114 s.

Molla Pənah Vaqif: qısa tövsiyə ədəbiyyat göstəricisi.- Bakı, 1970.- 30 s.

Rüstəmov, F. Pedaqoji irsimizdən: M.V.Vidadi, M.P.Vaqif, Q.B.Zakir.- Bakı: Elm və təhsil, 2013.- 127 s.

Vidadi, M.V. Seçilmiş əsərləri /M.V.Vidadi, M.P.Vaqif; tərt., ön söz və çevir. X.Yusifli.- Bakı: Oka Ofset, 2007.- 360 s.

Bayramov, A.Molla Pənah Vaqif və “Vaqif” pyesi: Səməd Vurğun – 110 /A.Bayramov //Mədəniyyət.- 2016.- 16 mart.- S.12-13.

Cəfərov, N. Hər oxuyan Molla Pənah olmaz yaxud Vaqifin fəlsəfəsi /N.Cəfərov //Ədəbiyyat qəzeti.- 2016.- 23 aprel.- S. 22.

Cəfərov, N. Molla Pənah Vaqif yaxud milli intibah şairinin yubileyinə ön söz: Molla Pənah Vaqif – 300 /N.Cəfərov //Ədəbiyyat qəzeti.- 2016.- 30 iyul.- S. 16-17.

Əfəndiyev, P. Molla Pənah Vaqif və Molla Cümə /P.Əfəndiyev //Kredo.- 2014.- 5 iyul.- S. 9.

Əliyeva, A. Çözəllik və həqiqət şairi: Molla Pənah Vaqif /A.Əliyeva //Azad Azərbaycan.- 2017.- 3 fevral.- S. 7.

Fərəcov, S. “Vaqif, yardan eşit gələn cavabı...” /S.Fərəcov //Mədəniyyət.- 2015.- 7 oktyabr.- S. 14.

Kamal, R. Molla Pənah Vaqif: Gözün tarixi /R.Kamal //Ədəbiyyat qəzeti.- 2015.- 31 oktyabr.- S. 12.

Kazımlı, K. Vaqif poeziyasının işığında /K.Kazımlı //Mədəni həyat.- 2014.- № 2.- S. 32.

Qaraoğlu, F.Tarixdə iz buraxanlar: Molla Pənah Vaqif /F.Qaraoğlu //Bakı xəbər.- 2016.- 3 iyun.- S. 13.

Qazaxda Vaqif poeziya günləri //Mədəniyyət.- 2016.- 31 avqust.- S. 11.

Türk dilində

Vagif, M.P. Yaralı turna/M.P.Vagif; Haz. M.İsmayıl.- Ankara, 2003.-223 s.

Vakif. Derlenmiş şiirleri/Terc. S.Sabih.-Bakü: Azərbaycan Devlet Yayınevi, 1968.-110 s.

Vakif.Şiirler//Bin yılın yüz şairi: Azərbaycan şiir antolojisi/Haz.: Anar, Y.Akpınar.-Ankara: Kültür Bakanlığı, 2000.- S.52-59.

Dadaşzade, A. Molla Penah Vakif: həyatı və ədəbi fəaliyyəti konusunda bir yazı /A.Dadaşzade; çev. T.Aliyeva.- Bakü: Azərbaycan Devlet Yayınevi, 1968.- 34 s.

Yurtsever, A. Vahap. Azərbaycan ədəbiyyatında Vədadi və Vakıfın yaradıcılığı.-Ankara: Yeni Cezaevi Matbaası, 1952.-45 s.

Rus dilində

О проведении 300-летнего юбилея великого азербайджанского поэта Моллы Панаха Вагифа: Распоряжение Президента Азербайджанской Республики: г.Баку 12 января 2017 года /И.Алиев//Бакинский рабочий.-2017.- 13 января.- С.1.

Вагиф, М.П. Лирика /М.П.Вагиф;сост. И.Бадалбейли; вступ. ст. А.Шарифа; [пер. Т.Спендиаровой [и др.].- Москва: Худож. лит., 1988.- 253 с.

Mündəricat

Böyük Azərbaycan şairi Molla Pənah Vəqifin 300 illik yubileyinin keçirilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı	3
Tərtibçidən	5
Molla Pənah Vəqifin həyatı və yaradıcılığı	6
Molla Pənah Vəqif irsinin kitabxanalarda təbliği	10
Əlavələr	23
Ədəbiyyat	28

Molla Pənah Vəqif – 300

(metodik tövsiyələr)

Nəşriyyat redaktoru: *Mehriban Cəfərova*

Ünvan: AZ-1000 Bakı ş., Xaqani küç. 57

E-mail: contact@anl.az

URL: www.anl.az

M.F.Axundov adına Azərbaycan
Milli Kitabxanasının mətbəəsində
ofset üsulu ilə çap olunmuşdur.

Sifariş: № 8

Çapa imzalanmışdır: 16.03.2017

Tirajı: 150

Pulsuz